Athinaika Nea (Αθηναϊκά Νέα), 4/10/1937

«ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΝΕΑ» Ἑσπέρα Δευτέρας 4 Ὀκτωβρίου 1937

Ἡ «ἡμέρα τῶν ζώων»

Μία καλλιτέχνις ποὺ ἀσχολεῖται μόνο μὲ τὰ ζῷα

Ἡ Δὶς Φ. Εὐθυμιάδου

Καθένας ἐκδηλώνει τὰ αἰσθήματά του πρὸς τὰ ζῷα μὲ τὸν δικό του τρόπο. Ἀνάλογα μὲ τίς συνήθειές του, μὲ τὰ μέσα του, μὲ τίς συνθῆκες τῆς ζωῆς του, καθένας αἰσθάνεται τὴν ἀγάπη πρὸς τὰ ζῷα συνυφασμένη μὲ ἕνα κομμάτι τοῦ ἑαυτοῦ του, τὸ πιὸ εὐαίσθητο. Ὁ κυνηγός, λόγου χάριν, αἰσθάνεται τὰ ζῷα διὰ μέσου δύο καννῶν. Ὁ καλοφαγὰς τὰ ἀγαπᾷ στὸ πιάτο, καλοσαγειρευμένα. Ὁ θεωρητικὸς ζωόφιλος τὰ βλέπει ὡς ἄρθρα ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν. Ὁ φίλιπτος, τέλος, ὡς ἀμοιβαῖον στοίχημα. Ἔτσι λίγο-πολὺ ὅλοι εἴμεθα ζωόφιλοι καὶ συμμετέχομεν εἰς τὴν σημερινὴ παγκόσμιο ἡμέρα τῶν ζώων δικαιωματικῶς. Κανένας ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι τὸ αἴσθημα τῆς ἀγάπης πρὸς τὰ ζῷα κυριαρχεῖ στὴ ζωή του, πῶς ἡ ζωοφιλία του εἶνε «βίωσις». Αὐτὸ μόνον οἱ κτηνοτρόφοι μποροῦν νὰ τὸ ἐπικαλεσθοῦν. Ἡ ζωή τους εἶνε ἀφιερωμένη ἐξ ὁλοκλήρου στὰ ἀγαθὰ πλάσματα τοῦ δημιουργοῦ. Θὰ πῆτε: ἐπάγγελμα καὶ τὸ ἐπάγγελμά του δὲν τὸ διαλέγει πάντοτε κανεὶς ἀπὸ δική του πρωτοβουλία ἢ ἀπὸ ἀγάπη. Πολὺ σωστά. Ἂν ὅμως τὸν κτηνοτρόφο δὲν τὸν ἐτράβηξε στὸ ἐπάγγελμά του ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ ζῷα, δὲν ἀποκλείεται τὸ ἐπάγγελμα νὰ δημιουργήσῃ ἐκ τῶν ὑστέρων τὴν ἀγάπη αὐτή. Καὶ ἔτσι πράγματι συμβαίνει μὲ τὰ περισσότερα ἐπαγγέλματα. Ὁ κτηνοτρόφος ἀγαπᾷ καὶ χαίρεται τὰ ζῷα του, ἀλλὰ ἡ μοῖρα τοῦ ἐπαγγέλματός του εἶνε νὰ τὰ ἐτοιμάζῃ μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν σφαγή. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς μόνον ὁ καλλιτέχνης εἶνε εὐτυχής: Ὁ ζωγράφος ἢ ὁ γλύπτης ποὺ κάνει ἕνα ζῷο ἔχει τοὐλάχιστον τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ ζήσῃ καὶ θ' ἀγαπηθῇ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ θὰ τὸ ἀγοράσουν.

Οἱ καλλιτέχναι εἶνε κατὰ κανόνα ζωόφιλοι. Ἡ ἀναζήτησις θεμάτων ἀπὸ τὴν φύσι τοὺς φέρνει πιὸ κοντὰ στὰ ζῷα. Πολλοὶ καλλιτέχναι ὑπέστησαν ἀπ' αὐτὰ τέτοιαν ἐπιρροή, ὥστε νὰ γίνῃ πλέον εἰδικότης των ἡ ἀναπαράστασις τῶν ζώων. Οἱ ζωγράφοι Βέτνιξ, Χοδεκοῦτερ, Τοῦγελ, Τρουαγιόν, Παλίτσι, Στέβανς καὶ ἄλλοι ὑπῆρξαν εἰδικοὶ ζωγράφοι ζώων. Εἰδικώτερα μάλιστα ὁ πρῶτος ἐζωγράφιζε ἀποκλειστικῶς σχεδὸν πουλερικά. Στὸ Παρίσι ἔχουν καλὴ θέσι τὰ ἔργα τοῦ γλύπτου Πομπόν, τοῦ περασμένου αἰῶνος, εἰδικοῦ «ἀνιμαλίστ». Καὶ σήμερα ἔχομε γλύπτας εἰδικοὺς «ἀνιμαλίστε» εἰς τὸ Παρίσι τὸν Ματέο Ἐρνοντέζ καὶ στὸ Βερολῖνο τὴν κυρίαν Ρενέ Σίντενις. Δὲν ἠμπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι πρόκειται κι' ἐδῶ περὶ ἐπαγγελματικῆς ἀγάπης πρὸς τὰ ζῷα· ἡ ἀφιέρωσις αὐτὴ προϋποθέτει βαθύτερα ψυχικὰ ἐλατήρια, ἀγάπη πρὸς τὸ θέμα καὶ πλήρη κατανόησιν τοῦ ζώου ὡς φόρμας καὶ ὡς συνόλου ψυχικῶν ἰδιοτήτων ποὺ πρέπει νὰ ἀποδοθοῦν. Ποτὲ μιὰ καλλιτεχνικὴ δημιουργία δὲν γίνεται χωρὶς αἴσθημα.

Καὶ στὸν τόπο μας ἡ μελέτη τῶν ζώων εἶνε προσφιλὴς στοὺς καλλιτέχνας. Πίνακες καὶ γλυπτὰ ἀρκετὰ εἶνε ἀφιερωμένα σ' αὐτά. Ἤδη μία νέα καλλιτέχνις, ἡ δεσποινὶς Φρόσω Εὐθυμιάδου ἀφιερώνει ὁλόκληρη σχεδὸν τὴ δημιουργική της προσπάθεια εἰς τὰ ζῷα. Ἡ δεσποινὶς Εὐθυμιάδου καλλιεργεῖ τὸ εἶδος αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἐπαχὴ ποὺ ἐσπούδαζε ἀκόμη γλυπτικὴ καὶ κεραμικὴ στὴν σχολὴ τῆς Βιέννης. Καὶ ἐπὶ τρία ἔτη τώρα, ἀπὸ τότε ποὺ ἐτελείωσε τὶς σπουδές της, ἀσχολεῖται μὲ τὰ ζῷα. Καλλιεργῶντας τὴν ἐπίδοσί της ἐμελέτησε τὶς σχετικὲς ἐργασίες στὸ Παρίσι, ὅπου ἡ πλαστικὴ τῶν ζώων εἶνε πολὺ προηγμένη. Καὶ ἑτοιμάζει τώρα μίαν ἔκθεσι, τὴν πρώτη της, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ παρουσιάσῃ κατὰ τὸ πλεῖστον ζῷα. Ἡ ἐργασία τῆς νέας καλλιτέχνιδος εἶνε κυρίως ἡ κεραμική, καὶ τοῦτο γιατὶ τὰ ζῷα ἀποδίδονται καλλίτερα ἀπὸ πηλό, ποὺ ἐπιτρέπει μίαν δημιουργικὴ ἐλευθερία γραμμῶν. Ἡ ἐλευθερία αὐτὴ τῶν γραμμῶν εἶνε ἀπαραίτητη γιὰ τὸν καλλιτέχνη, προκειμένου νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀντιγραφὴ τῆς φύσεως, ποὺ δσο καὶ ἂν εἶνε τελεία, θὰ εἶνε πάντοτε μία ἀντιγραφὴ μὲ φανερὴ τὴν κατωτερότητα ἔναντι τοῦ πρωτοτύπου. Ὡρισμένες γραμμές, πόδια, αὐτιά, κέρατα, τονίζονται κάπως περισσότερο καὶ αὐτὸ προσδίδει μίαν γοητευτικὴ χάρι στὸ θέμα. Προκειμένου νὰ ἀποδοθῇ ἕνα ἀρνάκι, τὰ πόδια του διαγράφονται μεγαλύτερα καὶ παχύτερα μὲ μίαν φανερὴ ἀντίθεσι πρὸς τὸ μικρὸ κορμό του, σὲ τρόπο ποὺ τὸ ζῷο γίνεται πιὸ ἀνάλαφρο καὶ ἀποκτᾷ μεγαλύτερη κίνησι. Προκειμένου πάλι γιὰ μιὰ καμήλα, τονίζονται ἐπίσης τὰ πόδια ὥστε νὰ κάνουν πιὸ εὔθυμη τὴν ἐμφάνισι τοῦ ζώου, τοῦ ὁποίου ἄλλως τε αὐτὸ εἶνε τὸ χαρακτηριστικό, τὰ μεγάλα πόδια.

Ὁ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς τέχνης τῆς δεσποινίδος Εὐθυμιάδου εἶνε ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ μικρά. Ὅλα τὰ ζῷα της εἶνε νεογέννητα, μόλις βλέπουν κι' ἀρχίζουν νὰ χαίρονται τὸ φῶς τῆς ζωῆς, ἀνάλαφρα καὶ τρισχαριτωμένα. Ἔτσι ἡ σπουδὴ τοῦ θέματος γίνεται παιγνιδί, διαχυτικὸ ἀγκάλιασμα καὶ τρυφερὸ χάδι τοῦ μωροῦ, ποὺ εἰς τὰ πρῶτα του πηδήματα ἐμφανίζει τὴν πιὸ ἀγνὴ χαρὰ τῆς Δημιουργίας. Εἶνε ἀδύνατο νὰ μὴν ἀγαπήσῃ κανεὶς αὐτὰ τὰ μικρὰ πρόσχαρα ζῷα. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ ἔργα τῆς δεσποινίδος Εὐθυμιάδου εἶνε γεμᾶτα ἀπὸ αἴσθημα τρυφερῆς συμπαθείας, ποὺ διαφαίνεται τόσο στὴν μελέτη καὶ τὴν ἐκτέλεσι τῶν ἀνατομικῶν λεπτομερειῶν, δσο καὶ στὴν ἀντίληψι τοῦ θέματος. Ἡ καλλιτέχνις παίρνει τὸ ζῷον ποὺ θέλει νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν πιὸ χαρακτηριστικὴ του κίνησι. Τὸ μικρὸ μοσχαράκι, λόγου χάριν, ἔχει τὸ κεφάλι συνήθως χαμηλωμένο, μὲ κάποια κλίσι δεξιὰ ἢ ἀριστερά, ἐνῷ τὸ κατσικάκι τὸ ὑψώνει πρόσχαρα πρὸς τὰ ἄνω. Ὁ γαϊδαράκος ἐξ ἄλλου κατεβάζει σταχαστικὰ τὸ χοιδρὸ κεφάλι του, φέρνοντας τὰ πισινὰ πόδια του πίσω. Τὸ ἐλαφάκι εἶνε πιὸ χαριτωμένο δταν κάθεται. Εἶνε ὅλες αὐτὲς χαρακτηριστικὲς κινήσεις τῶν μικρῶν ζώων, ποὺ ἔχουν ὅλη τὴ χάρι τῆς φυσικότητος καὶ μαζὶ κάποια παιγνιδιάρικη διάθεσι. Ἂν ἐδῶ καὶ πέρα εἶνε ζήτημα ἐκτελέσεως ἡ ἀπόδοσις τῶν χαρακτηριστικῶν. Στὴν ἐκτέλεσι ἡ καλλιτέχνις δὲν ἀκολουθεῖ καμμία σχολήν, ἢ διαλέγει ἑκάστοτε τὴ σχολὴ ἀνάλογα μὲ τὸ θέμα της. Ἔτσι παρουσιάζει ἔργα νατουραλιστικὰ καὶ μοντέρνα ἀδιακρίτως, ὅλα ὅμως ἀληθινά, γιατὶ ὅλα ἐπιτυγχάνουν τὴν ἀπόδοσι τῆς κινήσεως καὶ τῆς χάριτος τῶν προτύπων. Καὶ τοῦτο, γιατὶ εἰς τὴν ἐργασία τῆς δεσποινίδος Εὐθυμιάδου προέχει ὁ ψυχικὸς παράγων, μιὰ ἀληθινὴ τρυφερὴ ἀγάπη πρὸς τὰ ζῷα.

Ε. ΤΖΑΜΟΥΡΑΝΗΣ

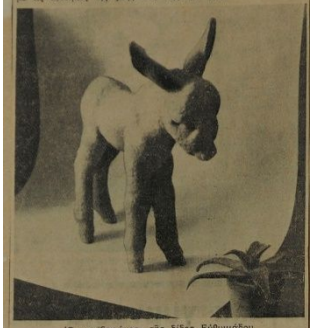

Ὁ «γαϊδαράκος» τῆς δίδος Εὐθυμιάδου

Ἕνα μοσχαράκι νεογέννητον